

تبیین تأثیر مزاج کارفرمایان در انتخاب رنگ نماهای مسکونی شهر شیراز

کوروش بلواریزاده دشتستانی^{الف}، وحیده رحیمی مهر^{الف*}، امینه انجم شعاع^{الف}

^{الف}گروه معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

چکیده

سابقه و هدف: یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار در نماهای مسکونی شخصی، رنگ بنا است که انتخاب آن بیشتر توسط کارفرمایان صورت می‌گیرد. این انتخاب نه تنها در زیبایی‌شناسی ساختمان مؤثر است، بلکه نشان‌دهنده ترجیحات فردی و مزاج کارفرمایان می‌باشد. این مسئله می‌تواند موجب بهتر شدن طراحی شود و همچنین درک بهتری از رفتار افراد در سطوح اجتماعی، فردی و طب سنتی را بیان کند. شهر شیراز به‌عنوان یک شهر با گستره اجتماعی و فرهنگ‌های متنوع، بستری مناسب برای این موضوع می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و با هدف تبیین تأثیر مزاج کارفرمایان در انتخاب رنگ نماهای مسکونی شخصی، در شهر شیراز انجام شده است. به‌منظور انجام این پژوهش، ۱۳۶ نفر از کارفرمایان شهر شیراز که در بازه زمانی ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ به شهرداری منطقه دو مراجعه کرده بودند، با روش نمونه‌گیری تصادفی در نظر گرفته شدند. در ادامه، داده‌ها با ابزار پرسش‌نامه تعیین مزاج (دکتر مجاهدی) و انتخاب تصاویر نماها از رنگ‌های مختلف، توسط جامعه آماری مذکور جمع‌آوری شد و سپس در نرم‌افزار SPSS Statistics 27.0.1 با آزمون‌های کای‌دو، کرامر و تحلیل هم‌بستگی یا تحلیل تناظری، بررسی گردید و در نهایت روابط بین مؤلفه‌ها تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داده که میان مزاج و انتخاب رنگ نمای فضاهای مسکونی در شهر شیراز ارتباط وجود دارد. همچنین نتایج آزمون کای‌دو که در آن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۰۱ است، بیان می‌کند این رابطه از نظر آماری معنادار بوده است.

نتیجه‌گیری: براساس انتخاب افراد، نتایج نشان داد که اشخاص با مزاج گرم و معتدل، تمایل زیادی به رنگ نخودی و افراد با مزاج مشابه (گرم و خشک، گرم و تر، معتدل و خشک، سرد و معتدل) نیز به رنگ سفید تمایل دارند. همچنین افراد دارای مزاج معتدل و تر به دو رنگ قهوه‌ای و سفید بیشترین تمایل را دارند و افراد با مزاج سرد و تر به رنگ گل‌بهی تمایل دارند.

کلیدواژه‌ها: معماری؛ رنگ؛ طب ایرانی؛ مزاج

تاریخ دریافت: تیر ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: بهمن ۱۴۰۴

مقدمه

کرده‌اند که از تعامل و ترکیب چهار عنصر اصلی آتش، هوا، آب و خاک در طبیعت شکل می‌گیرد (۴، ۵). از منظر طب سنتی ایران، مزاج هر فرد علاوه بر اثرگذاری بر سلامت و تندرستی، می‌تواند در فرآیند تصمیم‌گیری‌های او نیز تأثیرگذار باشد (۶). یکی از تصمیمات افراد در طول زندگی، انتخاب ویژگی‌های محل سکونت است که در طب سنتی به‌عنوان متغیر جدی مؤثر بر سلامت توجه ویژه‌ای به آن شده است؛ چرا که تعامل و ارتباط

مزاج یکی از اصول اساسی و کلیدی در طب سنتی ایرانی است که نقش بسزایی در پیشگیری، تشخیص، درمان و مراقبت‌های بهداشتی ایفا می‌کند (۱، ۲). در دیدگاه طب، هر فرد یک مزاج ذاتی منحصربه‌فرد دارد که تمامی رفتارها و عملکردهای او تحت تأثیر این ویژگی است (۳). در ایران، حکمای همچون بوعلی سینا و جرجانی، مزاج را به‌عنوان کیفیتی معرفی

Please cite this article as:

Bolvaryzadeh Dashtestani K, Rahimimehr V, Andjomshoa A. Identifying the effect of client temperament type on choosing colors for residential facades in Shiraz city. Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. 2026;16(4):265-278. doi: 10.22034/jiitm/16.4.265.

Copyright: ©Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

مداوم انسان با محیط اطراف خود، تأثیرات عمیقی بر سلامت افراد دارد (۷).

در رویکرد طب ایرانی مزاج رنگ و نور به عنوان دو محور متکامل توضیح داده می شود. مزاج، که نتیجه ترکیبی از گرمی سردی و رطوبت خشکی است، با رنگ ها و نور، به صورت تعاملی در طراحی فضاها و فرآیندهای درمانی تأثیرگذار است تا به توازن روانی-جسمانی دست یابد. رنگ ها به عنوان شاخص ها و ابزارهای تأثیرگذار و نور به عنوان فاکتور محیطی مطرح اند که می توان با شدت و نوع نور، انرژی یا آرامش را به فضای زندگی یا درمانی منتقل کرد. رویکرد مزاج رنگ نور هدفی عملی دارد و بر محیط های درمانی و زندگی روزمره با طراحی فضاها بر پایه مزاج فرد، تمرکز می کند تا سلامت و بهزیستی را بهبود بخشد. همچنین در بحث رؤیاهای، به عنوان یکی از شاخص های تشخیصی مطرح اند اما به تنهایی کافی نیستند. تعبیر رؤیاهای باید با سایر نشانگرهای مزاجی مانند زبان، نبض و وضعیت پوست ترکیب شود تا تصویری جامع از مزاج و نیازهای درمانی ارائه دهد. اما پاسخ دقیق به این که کدام رنگ یا شدت نور برای هر فرد مناسب است به ترکیب مزاجی او بستگی دارد. بنابراین طراحی فضا باید شخصی سازی و منعطف باشد تا به تعادل روانی-جسمانی هر کاربر دست یابد (۸). به طور کلی، مزاج های گرم، مانند گرم و خشک یا گرم و تر تمایل بیشتری به رنگ سرد مانند سفید استخوانی نشان می دهند تا انرژی و انگیزش محیطی افزایش یابد، هرچند شدت این تمایل به ترکیب مزاجی فرد بستگی دارد. در مقابل، افراد با مزاج های سرد مانند مزاج های سرد و تر و سرد و خشک معمولاً به رنگ های گرم و روشن گرایش دارند تا به تعادل فکری و آرامش کمک کند. برای مزاج های ترکیبی یا غیرخالص نیز طراحی رنگی معمولاً چندمنظوره است و فضاهای قابل تغییر با نور و رنگ های مختلف پیشنهاد می شود تا کاربر بتواند با وضعیت خود هم سو شود (۹).

برخی ویژگی های محیطی می توانند به بهبود سلامت کمک کنند، درحالی که برخی دیگر ممکن است موانعی برای آن ایجاد کنند (۱۰). در سال های اخیر، پژوهش های گسترده ای به بررسی تأثیر ویژگی های محیط بر سطح سلامت پرداخته اند که بسیاری از آنها براساس رویکردهای روان شناختی شکل گرفته و به ارتباط

بین محیط و سلامت می پردازند (۱۱). این تحقیقات برخی متمرکز بر تنظیم انرژی اشیاء در محیط و تأثیر آن بر انسان ها بوده و برخی نیز به ارتباطات حسی انسان با محیط پرداخته اند (۱۲). در همه این مطالعات به ارتباط انسان از طریق حس بینایی توجه ویژه ای شده است؛ چرا که بینایی به عنوان مهم ترین حس، نقشی کلیدی در انتقال احساسات و ادراکات به مغز انسان ایفا می کند (۱۳) و تأثیرات بنیادی بر سلامت فیزیکی و روانی افراد دارد (۱۴). در این فرآیند، رنگ ها اهمیت ویژه ای دارند؛ رنگ ها می توانند اثرات مثبت یا منفی را در بر داشته باشند (۱۵). رنگ یکی از مؤلفه های تأثیرگذار در نماهای داخلی و خارجی ساختمان ها است و انتخاب آن بیشتر توسط کارفرمایان صورت می گیرد و این انتخاب نه تنها در زیبایی شناسی ساختمان مؤثر است، بلکه نشان دهنده ترجیحات فردی و مزاج کارفرمایان می باشد. تأثیرات رنگ بر تمامی جنبه های زندگی ما از جمله، جنبه های روانی بیشتر از بخش فیزیکی آشکار است (۱۶) و تحقیقات اخیر نشان می دهند که رنگ و نقاشی می توانند به بهبود سلامت و درمان کمک کنند (۱۷). به همین دلیل، در طراحی فضاها، توجه به خواص فیزیولوژیکی و روان شناختی رنگ و نور ضروری است (۱۸) تا ارتباط مؤثری بین طراحی و سلامت انسان برقرار شود. در طب سنتی ایرانی، تأثیر محیط های طبیعی و مصنوعی بر سلامت انسان از اهمیت ویژه ای برخوردار است (۱۹) و رنگ ها در این زمینه جایگاه خاصی دارند. به همین دلیل در طب به ارتباط دردها با رنگ های مختلف و انتخاب داروها براساس رنگ آنها توجه می شود (۲۰). همچنین، شیوه های درمان و نحوه نگهداری بیماران در فضاهای رنگی خاص نیز، از جمله جنبه های مهمی است که به نقش رنگ در فرآیند درمان اشاره دارد (۹). اعتقاد به تأثیر رنگ ها بر پیشرفت و بهبودی بیماری ها به دوران بقراط حکیم بازمی گردد و از آن زمان درمان با رنگ به عنوان یک روش پذیرفته شده، آغاز شده است (۲۱). از منظر طب سنتی ایران، رنگ ها نیز مانند دیگر پدیده های طبیعی دارای مزاج منحصر به فردی هستند و براساس این مزاج می توانند تأثیرات مختلفی بر روی فرد بگذارند (۲۰، ۲۲، ۲۳). این درک جامع از رنگ و مزاج به ما امکان می دهد تا ارتباطی مؤثر میان رنگ ها و سلامت فیزیکی و روانی انسان برقرار کنیم (۲۴). به این

ترتیب، رنگ‌ها در طب سنتی ایران، به‌عنوان یک عامل مؤثر در سلامت و درمان افراد شناخته می‌شوند و همچنین، پیشنهادهایی در مورد استفاده از رنگ‌های ویژه به‌منظور تقویت سلامتی وجود دارد (۲۵، ۲۶). براساس اصول طب سنتی، مزاج هر شخص تحت‌تأثیر رنگ‌های محیط دستخوش تغییر می‌شود و سلامت فرد نیز تحت‌تأثیر این تغییرات قرار می‌گیرد. با این حال، از گذشته تا کنون، ارتباط بین رنگ‌های نمای مسکونی و مزاج افراد را به‌طور دقیق بررسی نکرده‌اند. در این راستا، این پژوهش با هدف بررسی تأثیر مزاج کارفرمایان، در انتخاب رنگ نماهای مسکونی شخصی و در پی پاسخ‌دادن به چگونگی ارتباط بین مزاج کارفرمایان و انتخاب رنگ نمای ساختمان انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها

این پژوهش مقطعی، به‌منظور هدف‌های کاربردی و با استفاده از روش‌های همبستگی و توصیفی تحلیلی در منطقه دو شیراز انجام گرفته شده است. در این پژوهش متغیر مستقل، مزاج افراد و متغیر وابسته، انتخاب رنگ نماهای مسکونی است و رویکرد نظری طب سنتی به‌عنوان چارچوب اصلی این تحقیق انتخاب شده و هدف، بررسی ارتباط میان مزاج افراد و انتخاب رنگ نماهای مسکونی شهر شیراز می‌باشد. داده‌های جمع‌آوری شده در این تحقیق کیفی هستند.

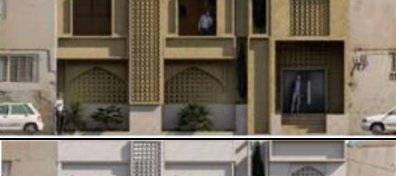
در این پژوهش برای بررسی فرضیه، جامعه آماری (کارفرمایان بهره‌بردار: کارفرمایانی که ساختمان را برای زندگی خود می‌سازند) از مراجعین به منطقه دو شیراز برای اخذ پروانه، در بازه زمانی سال ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ انتخاب شد. دلیل انتخاب منطقه، همکاری بهتر مسئولان این منطقه در دستیابی به کارفرمایان برای انجام پژوهش بود. از طرفی با توجه به این که بخش عظیمی از این منطقه در بافت تاریخی مناطق مختلف قرار دارد، تلاش بر آن شد که طراحی‌ها متناسب با بافت سنتی انجام شود و رنگ‌های مصالح مناسب، برای طراحی در مناطق بافت تاریخی و سنتی لحاظ گردد. تعداد کارفرمایان بهره‌بردار منطقه دو در بازه زمانی تعیین‌شده، شامل ۲۱۶ نفر بود، که بر این اساس طبق فرمول و جدول مورگان تعداد مناسب کارفرمایان

برای این پژوهش ۱۳۶ نفر معین و نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی انجام شد. به‌منظور بررسی فرضیه، ابتدا تصاویر خروجی طراحی نما با نرم‌افزارهای 3dsmax نسخه ۲۰۲۵ شبیه‌سازی و در برنامه Lumion Pro 2024.4.2 آماده شد و به‌منظور خوانایی بهتر رندر نماها، از نرم‌افزار Photoshop نسخه ۲۰۲۵ استفاده گردید. به همراه همه تصاویر طراحی‌شده، پرسش‌نامه استاندارد تعیین مزاج دکتر مجاهدی در اختیار جامعه آماری قرار گرفت و به‌صورت شفاهی از آنها سؤالات پرسیده و پرسش‌نامه تکمیل شد. گفتنی است که ابتدا (به‌منظور پیدا کردن کارفرمایان بهره‌بردار) از افراد سؤال شد که آیا برای بهره‌برداری شخصی ساختمان را می‌سازند یا خیر؟ سپس به‌منظور جلوگیری از عوامل مخدوش‌گر، مکانی مناسب برای رفاه و پذیرایی از کارفرمایان بهره‌بردار در نظر گرفته شد و از کارفرمایان درخواست شد تا با دقت به سؤالات پاسخ دهند و در ازای همکاری، طراحی رایگان متناسب با نظراتشان برای ساختمانی که مجوز گرفته‌اند، انجام شد. طراحی نماهای مسکونی براساس مؤلفه‌های منتخب مسکونی انجام گرفت؛ به این صورت که چندین نما با الگوی نسبتاً یکسان (سنتی) طراحی شد تا یک الگوی نظرسنجی برای جامعه آماری تهیه شود. تصاویر خروجی هر مؤلفه در دو تناسب ایرانی (موزون و زرین) به شرح جدول ۱ می‌باشد. همچنین برای جلوگیری از تصمیم هیجانی افراد یک انیمیشن با نرم‌افزار Lumion Pro 2024.4.2 به‌منظور نشان دادن نمای کلی تهیه شد تا افراد فرصت دیدن دوباره نما را داشته باشند و تصمیم نهایی را اتخاذ کنند. درنهایت برای داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از SPSS Statistics 27.0.1 به‌علت کیفی بودن داده‌ها (انتخاب عکس و مزاج) ابتدا به‌منظور بررسی مناسب بودن داده‌ها، آزمون T در نظر گرفته شد و سپس با آزمون کای دو، کرامر و تحلیل تناظری، تجزیه و تحلیل نهایی انجام شد.

یافته‌ها

یافته‌های این پژوهش شامل جدول‌های فراوانی، مزاج افراد، نمودارها و خروجی آزمون کای دو، کرامر (Cramer's V) و تحلیل هم‌بستگی یا تحلیل تناظری (Correspondence Analysis) است. به‌منظور بررسی مناسب بودن داده‌ها، آزمون T انتخاب شد

جدول ۱. نماهای طراحی شده براساس رنگ‌های متفاوت (مأخذ: نگارندگان)

ردیف	زیرمؤلفه رنگ	تناسبات زرین	تناسبات موزون
۱	آجر قرزاقی (قرمز)		
۲	آجر قرزاقی (کله‌پی یا پوست‌پیزی)		
۳	آجر قرزاقی (نخودی)		
۴	آجر لعاب‌دار (زرد)		
۵	آجر لعاب‌دار (سبز تیره)		
۶	آجر لعاب‌دار (فیروزه‌ای)		
۷	کاه‌گل (قهوه‌ای)		
۸	کاه‌گل (قهوه‌ای مایل به زرد)		
۹	گچ یا میکروسمنت یا پلاستر سفید (سفید)		

و بررسی نتایج آن، که مقدار p کمتر از ۰/۰۰۱ می‌باشد، نشان‌دهنده مناسب بودن داده‌ها در این پژوهش است. جدول فراوانی مزاج به‌ترتیب از بیشترین به کمترین شامل: مزاج معتدل و معتدل ۱۹/۹ درصد، معتدل و خشک ۱۵/۴ درصد، معتدل و تر و گرم و معتدل ۱۳/۲ درصد، گرم و تر ۱۰/۳ درصد، گرم و خشک و سرد و تر ۷/۴ درصد، سرد و خشک و سرد و معتدل ۶/۶ درصد است (جدول ۲).

انتخاب جامعه آماری در بین رنگ‌ها (جدول ۳) به‌ترتیب از بیشترین به کمترین شامل: رنگ گچ (سفید) ۳۶ درصد، کاه‌گل (قهوه‌ای) ۱۴/۷ درصد، آجر قزاقی (نخودی) ۱۴/۷ درصد، آجر لعابدار (فیروزه‌ای) ۱۰/۳ درصد، آجر لعابدار

(زرد) ۶/۶ درصد، کاه‌گل (قهوه‌ای مایل به زرد) ۵/۱ درصد، آجر لعابدار (سبز تیره) ۴/۴ درصد و درنهایت آجر قزاقی (قرمز) ۲/۲ درصد است.

انتخاب جامعه آماری مرد و زن در بین رنگ‌ها به‌ترتیب برای آقایان از بیشترین به کمترین شامل سفید، نخودی، قهوه‌ای، فیروزه‌ای، زرد، قهوه‌ای مایل به زرد، رنگ‌های سبز تیره و گل‌بهی با ارزش یکسان و درنهایت قرمز بوده و برای خانم‌ها به‌ترتیب شامل سفید، فیروزه‌ای، گل‌بهی، قهوه‌ای، نخودی و زرد است. نمودار فراوانی تعداد انتخاب رنگ‌ها برای آقایان و بانوان به‌صورت مختصر به شرح شکل ۱ می‌باشد. در رابطه با درصد تعداد آقایان و بانوان، شکل‌های ۱ و ۲ در

جدول ۲. درصد فراوانی و تعداد مزاج افراد

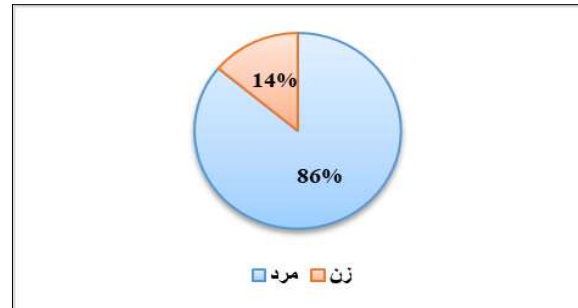
Valid (تنوع)	Frequency (تعداد)	Percent (درصد)
گرم و معتدل	۱۸	۱۳/۲
گرم و خشک	۱۰	۷/۴
گرم و تر	۱۴	۱۰/۳
معتدل و خشک	۲۱	۱۵/۴
معتدل و معتدل	۲۷	۱۹/۹
معتدل و تر	۱۸	۱۳/۲
سرد و خشک	۹	۶/۶
سرد و تر	۱۰	۷/۴
سرد و معتدل	۹	۶/۶
مجموع	۱۳۶	۱۰۰

جدول ۳. درصد فراوانی و تعداد انتخاب رنگ‌ها

Valid (تنوع)	Frequency (تعداد)	Percent (درصد)	Valid Percent (درصد تنوع)
قرمز	۳	۲/۲	۲/۲
گل‌بهی	۸	۵/۹	۵/۹
نخودی	۲۰	۱۴/۷	۱۴/۷
زرد	۹	۶/۶	۶/۶
سبز تیره	۶	۴/۴	۴/۴
فیروزه‌ای	۱۴	۱۰/۳	۱۰/۳
قهوه‌ای	۲۰	۱۴/۷	۱۴/۷
قهوه‌ای مایل به زرد	۷	۵/۱	۵/۱
سفید	۴۹	۳۶	۳۶
مجموع	۱۳۶	۱۰۰	۱۰۰

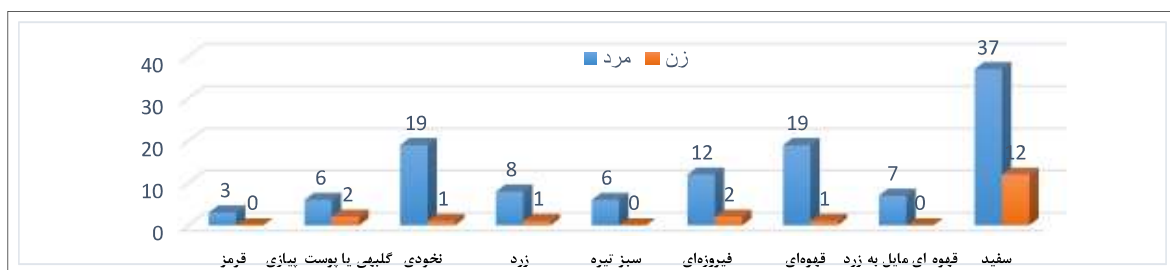
همبستگی معنادار و قوی بین دو متغیر اسمی است. مطابق با این متغیرها، مقدار آزمون کرامر برابر با $0/369$ نیز تأییدکننده وجود همبستگی مشابهی می‌باشد. سطح معناداری کمتر از $0/000$ ، بیانگر این است که این رابطه از نظر آماری معنادار بوده و احتمال تصادفی بودن آن بسیار پایین است. با توجه به حجم نمونه‌های معتبر، که 136 مورد است، نتایج نشان‌دهنده وجود یک ارتباط معنادار بین دو متغیر موردبررسی می‌باشد ($p < 0/05$). درنهایت نمایش بصری و تشخیص بهتر روابط نمودار تحلیل همبستگی یا تحلیل تناظری به شرح شکل ۳ است.

تحلیل نمودار تحلیل تناظری و روابط بین مؤلفه‌های گرم و خشک تا سرد و تر، گل‌بهی تا قرمز نشان می‌دهد که موقعیت نمایه‌ها در دو بُعد اهمیت زیادی دارد. بررسی فاصله‌ها و نزدیکی نقاط می‌تواند به شناسایی نوع روابط میان آنها کمک کند. برای مثال، نزدیکی مؤلفه گرم و خشک به سفید احتمالاً نشان‌دهنده یک رابطه مثبت است، درحالی‌که فاصله زیاد بین گرم و معتدل و فیروزه‌ای بیانگر نبود همبستگی است. همچنین، وجود نقاط نزدیک دیگری مانند گرم و تر و سبز تیره دلالت بر یک رابطه ضعیف دارد. فاصله زیاد معتدل و خشک از فیروزه‌ای می‌تواند نشان‌دهنده نداشتن ارتباط معنادار باشد، درحالی‌که نزدیکی معتدل و قهوه‌ای نشانه‌ای از هم‌افزایی یا ارتباط مثبت است. همچنین، مزاج معتدل و تر فاصله کمی با فیروزه‌ای دارد که احتمال وجود ارتباط مثبت را بالا می‌برد. در بررسی مؤلفه‌های سبز تیره، قهوه‌ای مایل به زرد و قرمز، نزدیکی سبز تیره به گرم و تر و گرم و خشک می‌تواند نشان‌دهنده روابط مثبت باشد، درحالی‌که قهوه‌ای مایل به زرد نیز به سرد و خشک و گرم و معتدل نزدیک است و این نشان‌دهنده

شکل ۱. درصد فراوانی تعداد کارفرمایان بهره‌بردار مرد و زن

نظر گرفته شد. گفتنی است که با هدف تشخیص بهتر روابط، یک جدول در راستای انتخاب افراد و مزاج آنها در نظر گرفته شده است و به‌صورت مختصر به شرح جدول ۴ می‌باشد. به‌منظور تشخیص رابطه میان مزاج افراد و رنگ نمای ساختمان‌ها، دو آزمون در نظر گرفته شده است. خروجی و جدول آزمون کای‌دو به شرح جدول ۵ می‌باشد. نتایج آزمون کای‌دو بیانگر مقدار $148/148$ و 64 درجه آزادی است که سطح معنی‌داری آن کمتر از $0/001$ می‌باشد. این مقدار کمتر از $0/05$ است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین مؤلفه‌ها رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نسبت احتمال، نیز با مقدار p کمتر از $0/001$ ، تأییدکننده وجود یک رابطه معنادار دیگر است. باین‌حال، مقدار p در آزمون همبستگی خطی برابر با $0/535$ بوده که بیشتر از $0/05$ است و به این معنا می‌باشد که هیچ همبستگی خطی معناداری بین دو متغیر وجود ندارد. درنتیجه، براساس آزمون‌های کای‌دو می‌توان گفت که بین مؤلفه‌ها رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$). در ادامه جدول خروجی آزمون کرامر به‌منظور شناسایی بهتر روابط، به شرح جدول ۶ است. مقدار همبستگی برابر با $1/044$ ، نشان‌دهنده وجود یک

شکل ۲. نمودار فراوانی تعداد انتخاب رنگ‌ها برای آقایان و بانوان

جدول ۴. درصد فراوانی و تعداد انتخاب رنگ‌ها به صورت کلی

رنگ	مجموع	مزاج								
		سرد و معتدل	سرد و تر	سرد و خشک	معتدل و تر	معتدل و خشک	گرم و تر	گرم و خشک	گرم و معتدل	موارد مورد بررسی
قرمز	۳	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	مقدار مشاهده شده
	۳	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۴	۰/۶	۰/۵	۰/۳	۰/۲	مقدار قابل انتظار
	۲/۲	۰	۰	۰	۱۱/۱	۳/۷	۰	۰	۰	درصد
گل‌بهی یا پوست‌پیازی	۸	۰	۴	۰	۰	۰	۰	۲	۰	مقدار مشاهده شده
	۸	۰/۵	۰/۶	۰/۵	۱/۱	۱/۶	۱/۲	۰/۸	۰/۶	مقدار قابل انتظار
	۵/۹	۰	۴۰	۰	۰	۰	۰	۱۴/۳	۱۱/۱	درصد
نخودی	۲۰	۱	۰	۲	۲	۴	۴	۰	۷	مقدار مشاهده شده
	۲۰	۱/۳	۱/۵	۱/۳	۲/۶	۴	۳/۱	۱/۵	۲/۶	مقدار قابل انتظار
	۱۴/۷	۱۱/۱	۰	۲۲/۲	۱۱/۱	۱۴/۸	۱۹	۰	۳۸/۹	درصد
زرد	۹	۰	۰	۱	۲	۴	۲	۰	۰	مقدار مشاهده شده
	۹	۰/۶	۰/۷	۰/۶	۱/۲	۱/۸	۱/۴	۰/۷	۱/۲	مقدار قابل انتظار
	۶/۶	۰	۰	۱۱/۱	۱۱/۱	۱۴/۸	۹/۵	۰	۰	درصد
سبز تیره	۶	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۰	مقدار مشاهده شده
	۶	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۰/۸	۱/۲	۰/۹	۰/۴	۰/۸	مقدار قابل انتظار
	۴/۴	۰	۲۰	۰	۱۱/۱	۰	۹/۵	۰	۰	درصد
فیروزه‌ای	۱۴	۰	۰	۰	۰	۶	۲	۲	۲	مقدار مشاهده شده
	۱۴	۰/۹	۱	۰/۹	۱/۹	۲/۸	۲/۲	۱/۴	۱/۹	مقدار قابل انتظار
	۱۰/۳	۰	۰	۰	۰	۲۲/۲	۹/۵	۱۴/۳	۱۱/۱	درصد
قهوه‌ای	۲۰	۰	۰	۰	۵	۷	۲	۴	۲	مقدار مشاهده شده
	۲۰	۱/۳	۱/۵	۱/۳	۲/۶	۴	۳/۱	۱/۵	۲/۶	مقدار قابل انتظار
	۱۴/۷	۰	۰	۰	۲۷/۸	۲۵/۹	۹/۵	۲۸/۶	۱۱/۱	درصد
قهوه‌ای مایل به زرد	۷	۰	۰	۴	۰	۰	۰	۰	۳	مقدار مشاهده شده
	۷	۰/۵	۰/۵	۰/۵	۰/۹	۱/۴	۱/۱	۰/۷	۰/۹	مقدار قابل انتظار
	۵/۱	۰	۰	۴۴/۴	۰	۰	۰	۰	۱۶/۷	درصد
سفید	۴۹	۸	۴	۲	۵	۵	۹	۶	۲	مقدار مشاهده شده
	۴۹	۳/۲	۳/۶	۳/۲	۶/۵	۹/۷	۷/۶	۳/۶	۶/۵	مقدار قابل انتظار
	۳۶	۸۸/۹	۴۰	۲۲/۲	۲۷/۸	۱۸/۵	۴۲/۹	۴۲/۹	۱۱/۱	درصد
مجموع	۱۳۶	۹	۱۰	۹	۱۸	۲۷	۲۱	۱۴	۱۸	مقدار مشاهده شده
	۱۳۶	۹	۱۰	۹	۱۸	۲۷	۲۱	۱۴	۱۸	مقدار قابل انتظار
	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	درصد

تحلیل روابط بین مؤلفه‌ها نشان می‌دهد که مزاج گرم و خشک به سفید نزدیک است و این نزدیکی احتمالاً به معنای یک رابطه مثبت و معنادار است. در مقابل، فاصله نسبی بیشتری بین گرم و معتدل و فیروزه‌ای وجود دارد که ممکن است نشان‌دهنده کمبود ارتباط میان این دو باشد. همچنین، فاصله تقریبی بین مزاج گرم و تر و سبز تیره می‌تواند به نوعی رابطه ضعیف اشاره کند و موقعیت جداگانه معتدل و خشک و

تعامل مثبت است. اما قرمز در موقعیت جداگانه و دور از دیگر نقاط قرار دارد که ممکن است بیانگر نبود همبستگی یا ضعف ارتباط باشد. به طور کلی، نقاط نزدیک‌تر معمولاً نشانه همبستگی و ارتباط قوی‌تری هستند، در حالی که دورترها تقریباً به نداشتن ارتباط اشاره دارند. این تحلیل می‌تواند به شناسایی فرصت‌ها و چالش‌ها کمک کند و درک بهتری از روابط بین مؤلفه‌ها را فراهم آورد.

یکدیگر بهره‌مند شوند. درنهایت گل‌بهی و مزاج سرد و تر ارتباط بسیار زیادی دارند و به تقویت روابط خود با دو مؤلفه دیگر کمک می‌کنند.

بحث

در حال حاضر پروژه‌های بازسازی در شهرهای مختلف با هدف حفظ هویت فرهنگی و تاریخی اجرا می‌شوند و روی نمای ساختمان‌ها و عناصر معماری تمرکز دارند. این اقدامات به حفظ میراث فرهنگی و زیبایی بصری شهرها کمک می‌کنند (۲۷)، یکی از راهکارهای مؤثر در این زمینه، استفاده از رنگ در طراحی و ساماندهی منظره شهری است (۲۸). از طرفی ضروری است که طرح‌های رنگی نما به‌طور هماهنگ با محیط اطراف و به‌صورت برنامه‌ریزی شده اجرا شوند. این فرآیند باید به‌عنوان بخشی از برنامه‌ریزی جامع شهری مورد توجه قرار گیرد تا نتیجه مطلوبی در هماهنگی و زیبایی منظر شهری حاصل شود (۲۹). گفتنی است که این امر به درک بهتر از هارمونی‌های رنگی و تأثیرات آنها بر فضای شهری کمک می‌کند و باعث می‌شود که انتخاب

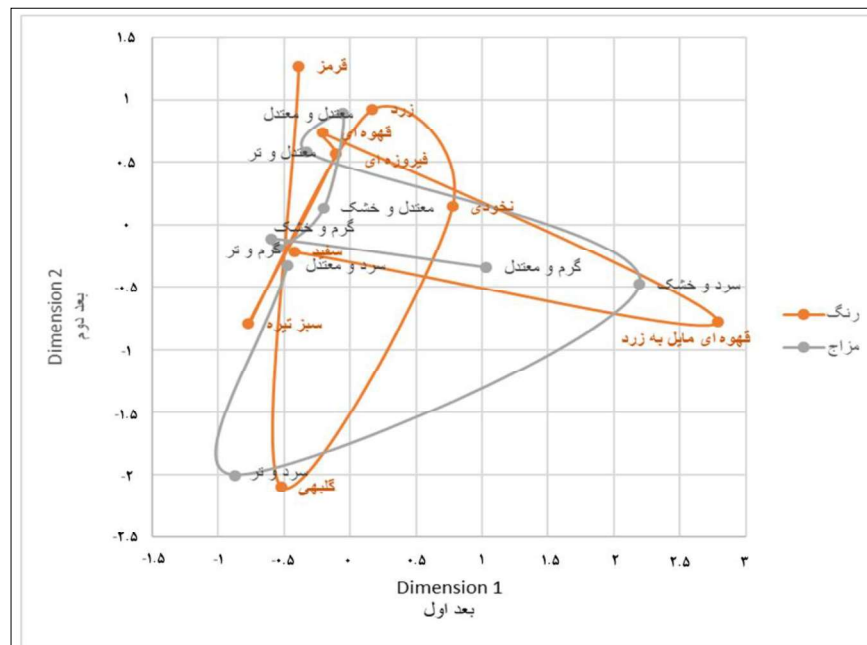
فیروزه‌ای نشان‌دهنده نبود نزدیکی و ارتباط قوی است. نزدیکی مزاج معتدل و قهوه‌ای انتظاری از هم‌افزایی یا ارتباط مثبت را به همراه دارد و فاصله کم بین معتدل و تر و فیروزه‌ای می‌تواند به یک خط ارتباط مثبت اشاره کند. اما مزاج سرد و خشک و زرد به دور از یکدیگر هستند که نشان‌دهنده قطع ارتباط است. همچنین، نزدیکی سرد و معتدل به سفید و نزدیکی سبز تیره به مزاج گرم و تر و گرم و خشک امکان وجود روابط مثبت و هم‌افزایانه را مطرح می‌کند. قهوه‌ای مایل به زرد در مقایسه با دیگر مؤلفه‌ها، نزدیک به سرد و خشک و قرمز در نزدیکی معتدل و معتدل است که دلالت بر یک رابطه مثبت دارد و رنگ قهوه‌ای مایل به زرد در بخش مثبت بعد اول قرار دارد. از طرفی، قرمز در موقعیتی بالای نمودار قرار گرفته و فاصله زیادی از دیگر نقاط، از جمله قهوه‌ای مایل به زرد و گل‌بهی دارد. این دوری می‌تواند نشانه نداشتن همبستگی با دیگر مؤلفه‌ها باشد، اما به دلیل نزدیکی به قهوه‌ای و مزاج معتدل و تر، احتمال وجود برخی از روابط خاص نیز نباید نادیده گرفته شود. درنهایت، سبز تیره و قهوه‌ای مایل به زرد ممکن است بتوانند از تعامل با

جدول ۵. جدول آزمون کای‌دو

Chi-Square Tests	Value (ارزش)	Df (درجه آزادی)	Asymptotic Significance (2-sided) (مقدار p -value) (سطح معنی‌داری)
Pearson Chi-Square (آزمون کای‌دو)	۱۴۸/۱۸۸ ^a	۶۴	<۰/۰۰۱
Likelihood Ratio (نسبت احتمال)	۱۴۰/۰۸۰	۶۴	<۰/۰۰۱
Linear-by-Linear Association (همبستگی خطی)	۰/۳۸۵	۱	۰/۵۳۵
N of Valid Cases (تعداد مشاهدات معتبر)	۱۳۶		
a. 76 cells (93.8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .20.			

جدول ۶. جدول آزمون کرامر

		Value (ارزش)	Approximate Significance (سطح معناداری)
Nominal by Nominal (هر دو متغیر در این تحلیل از نوع اسمی هستند)	Phi (همبستگی)	۱/۰۴۴	<۰/۰۰۰
	Cramer's V (آزمون کرامر)	۰/۳۶۹	<۰/۰۰۰
N of Valid Cases (تعداد مشاهدات معتبر)			

شکل ۳. نمودار تحلیل همبستگی یا تحلیل تناظری

داخلی، معمولاً از رویکردی همسو با مزاج فرد استفاده می‌شود. افراد با مزاج سرد به‌طور معمول از رنگ‌های گرم و روشن بهره می‌برند، درحالی‌که افراد با مزاج گرم ترجیح می‌دهند از طیف‌های سرد مانند سفید استخوانی استفاده کنند. با این حال، توصیه می‌شود استفاده از رنگ‌های تیره مانند سیاه، خاکستری پررنگ و سرمه‌ای کمتر شود تا از ایجاد تصور فضایی بسته یا کم‌نور جلوگیری گردد و تعادل سودا در محیط حفظ شود. همچنین نباید فراموش کرد که حضور افراطی رنگی که با مزاج فرد همخوانی دارد، می‌تواند باعث به‌هم‌ریختگی مزاج فرد شود. به‌عنوان مثال، برای افراد با طبع گرم و خشک، کاربرد رنگ‌های گرم و خشک مانند زرد یا قهوه‌ای روشن می‌تواند در بلندمدت، به افزایش غلبه صفر منجر شود (۹).

با توجه به این‌که انتخاب رنگ بنا بیشتر توسط کارفرمایان صورت می‌گیرد، بررسی ارتباط بین مزاج افراد و رنگ انتخابی در پژوهش‌های پیشین انجام نشده بود و این پژوهش نیز نشان داد که رابطه معنی‌داری بین انتخاب رنگ نما و مزاج افراد وجود دارد. نتایج نشان داده که مزاج‌های گرم و معتدل تا سرد و معتدل هر یک با ویژگی‌ها و فراوانی‌های خاص خود، تعاملات جالب و

رنگ‌های جدید به‌طور مؤثرتری با ویژگی‌های محیطی هماهنگ شود (۳۰). استفاده از ترکیب رنگ‌ها در معماری داخلی می‌تواند تأثیرات مثبت یا منفی بر تجربه کاربران داشته باشد. طراحی مناسب فضاهای داخلی با رنگ‌های به‌دقت انتخاب‌شده می‌تواند حس راحتی و سلامت را در افراد افزایش دهد. این تأثیرات رنگ می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی و ایجاد یک تجربه مثبت در فضاهای داخلی ساختمان‌ها کمک کند (۳۱). سازگاری طراحی با مزاج محیط و افراد می‌تواند به کاهش تنش‌های محیطی و ارتقای سلامت روانی و جسمانی افراد بینجامد. به‌کارگیری اصول طب سنتی و توجه به وضعیت مزاج در طراحی فضاها، شرایط مطلوبی را برای افراد ایجاد می‌کند و از این طریق به ترویج سلامت جامعه و توسعه پایدار کمک می‌نماید (۳۲). واکنش‌های متفاوت افراد می‌تواند تحت‌تأثیر مزاج آنان قرار داشته باشد. یافته‌های پژوهش‌های پیشین نیز حاکی از آن است که بروز جراثیم خشن با کیفیت‌های گرمی و خشکی مغز ارتباط دارد و اصلاح سبک زندگی افراد در کنار روش‌های درمانی نوین، ممکن است به کاهش وقوع این جراثیم نیز کمک کند (۳۳). در فرآیند طراحی رنگ برای فضاهای

نتیجه‌گیری

نتایج نشان می‌دهد رابطه معنی‌دار و قابل توجه بین انتخاب رنگ نما و مزاج افراد برقرار است. به نظر می‌رسد که انتخاب‌ها نمایانگر تنوع و تعاملات گوناگون میان متغیرهای مزاج و انتخاب رنگ نما ساختمان هستند، اما نکته قابل تأمل اینجا است که رنگ سفید در نما در میان اکثر مزاج‌ها بیشترین محبوبیت را دارد (شکل ۴).

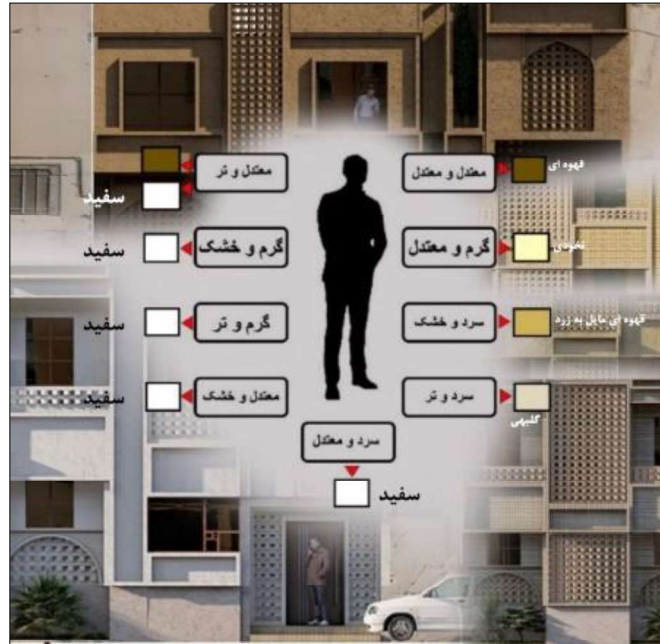
به‌طور خاص، رنگ‌های انتخاب‌شده با توجه به مزاج‌های مختلف، بازتابی از تمایلات درونی و نیازهای روانی افراد است که می‌تواند در طراحی نماهای ساختمانی به‌عنوان یک عامل کلیدی در ایجاد هماهنگی بصری و رضایت ساکنان مورد توجه قرار گیرد و این نکته تعامل سازنده‌ای میان دو حوزه معماری و پزشکی ایجاد می‌کند. بنابراین می‌توان گفت همان‌طور که رنگ بر مزاج افراد تأثیرگذار است، مزاج افراد نیز بر گرایش آنها تأثیر دارد و طراحان برای جلوگیری از اتلاف وقت جهت انتخاب رنگ برای نمای پیشنهادی کارفرمایان، می‌توانند از الگوهای در انتخاب رنگ استفاده کنند تا به این ترتیب به سلامتی کاربران بنا نیز کمک نمایند. این یافته‌ها می‌تواند راهنمایی ارزشمند برای معماران و طراحان داخلی باشد تا با شناخت بهتر مزاج مخاطبان، انتخاب‌های رنگی بهتری ارائه دهند که علاوه بر زیبایی، حس آرامش و هم‌خوانی با شخصیت کاربران را فراهم کند. البته لازم است پژوهش‌های مستمر و بیشتری به‌صورت مقایسه در چند اقلیم و همچنین مقایسه چند سبک نما در معماری و گرایش افراد با مزاج متفاوت صورت گیرد تا بتوان الگوهایی با ثبات بیشتر جهت طراحی ارائه داد. در ادامه می‌توان پیشنهادهایی کلی برای طراحان ارائه کرد:

- تحلیل مزاج مخاطب پیش از انتخاب رنگ نما؛
- هماهنگی رنگ و مزاج برای ایجاد حس آرامش و رضایت بیشتر؛
- ایجاد تنوع هدفمند با توجه به تنوع مزاجی، یعنی کاربست ترکیب رنگ‌های متناسب در نما برای جذابیت و حفظ تعادل بصری؛
- توجه به فرهنگ و محیط به‌منظور هماهنگی بیشتری با محیط پیرامون؛
- استفاده از ابزارهای روان‌شناسی رنگ برای ارزیابی واکنش مخاطبان قبل از اجرای نهایی طراحی.

گاه پیچیده‌ای را با متغیر انتخاب رنگ نمای ساختمان به نمایش می‌گذارند. مزاج گرم و معتدل با ۱۸ ارتباط، بیشتر تحت تأثیر رنگ نخودی (۷ عدد) و گل‌بهی (۲ عدد) قرار دارد و به‌نوعی پیوندهایی بنیادین را در میان متغیرها شکل می‌دهد. درحالی‌که افراد با مزاج گرم و خشک تنها ۱۰ ارتباط را به خود اختصاص داد و برقراری ارتباطی نسبتاً محدود با فیروزه‌ای (۲ عدد) و بیشترین ارتباط را با سفید (۸ عدد) را نشان می‌دهد. افراد با مزاج گرم و تر با ۱۴ ارتباط به‌طور عمده تحت تأثیر قهوه‌ای (۴ عدد) و سفید (۶ عدد) قرار گرفته است. افراد با مزاج معتدل و خشک با ۲۱ ارتباط، رنگ سفید (۹ عدد) و نخودی (۴ عدد) را انتخاب کرده‌اند. در این میان، معتدل و معتدل با ۲۷ ارتباط، به‌عنوان قوی‌ترین نقطه تأثیر، ارتباطاتی مؤثر با قهوه‌ای (۷ عدد)، فیروزه‌ای (۶ عدد)، سفید (۵ عدد) و زرد (۴ عدد) برقرار کرده است. همچنین، مزاج معتدل و تر با ۱۸ ارتباط، پیوندهایی با فیروزه‌ای (۶ عدد)، قهوه‌ای و سفید (۵ عدد)، قرمز (۲ عدد) دارد، درحالی‌که سرد و خشک تنها ۹ ارتباط دارد و بیشتر با قهوه‌ای مایل به زرد (۴ عدد) و نخودی و سفید (۲ عدد) در ارتباط است. همچنین مزاج سرد و تر، با ۱۰ ارتباط، عمدتاً تحت تأثیر گل‌بهی و سفید (۴ عدد) قرار دارد و سرد و معتدل نیز با ۹ ارتباط، الگوی پراکنده‌تری را نشان می‌دهد که مستقیماً به نخودی (۱ عدد) و سفید (۸ عدد) مرتبط است. این انتخاب‌ها به‌وضوح نمایانگر تنوع و تعاملات گوناگون میان متغیرهای مزاج و انتخاب رنگ نمای ساختمان هستند.

محدودیت‌های پژوهش

در این پژوهش، عوامل متعددی مانند: نبود برابری تعداد زنان و مردان، سبک معماری (به‌دلیل مجاورت با بافت تاریخی، سبک طراحی سنتی در نظر گرفته شد) و شغل باعث ایجاد محدودیت‌هایی در تحقیق بودند. از آنجایی که کارفرمایان بهره‌بردار به‌صورت تصادفی انتخاب شده بودند، امکان دخل و تصرف در جامعه آماری نبود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده محققان این پژوهش را به‌صورت مقایسه براساس جنسیت و تفاوت‌های شغلی و با مقایسه در انتخاب انواع سبک معماری انجام دهند.

شکل ۴. جمع‌بندی انتخاب افراد

ملاحظات اخلاقی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری کورش بلواریزاده دشتستانی با عنوان «تبیین تأثیر گرایش‌های تیپ‌های شخصیتی کارفرمایان بهره‌بردار در انتخاب مؤلفه‌های ساختاری نماهای مسکونی شخصی در شهر شیراز» است که تحت راهنمایی خانم دکتر وحیده رحیمی‌مهر و مشاوره خانم دکتر امینه انجم‌شعاع تهیه شده است.

این طرح دارای شناسه اخلاقی (IR.IAU.KERMAN.REC.1403.406) از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی کرمان می‌باشد. در ابتدا، اهداف مطالعه برای همه شرکت‌کنندگان شرح داده و رضایت آگاهانه کتبی اخذ شد و همه کارفرمایان آزادانه در مطالعه شرکت کردند.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان به یک اندازه در مفهوم‌سازی و نگارش مقاله سهیم بودند. همه نویسندگان محتوای نسخه خطی را تأیید کردند و در مورد تمام جنبه‌های کار توافق داشتند.

تضاد منافع

در این مقاله، تعارض منافع وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

از مسئولان محترم شهرداری منطقه دو شیراز و تمامی کسانی که با پاسخ‌دهی به پرسش‌نامه‌ها، زمینه را برای اجرای این پژوهش فراهم کردند، قدردانی و تشکر خود را ابراز می‌داریم.

References

1. Kafaee M, Moazen F, Saidi M. The relationship between pupillary light response (PLR) and temperament in traditional Persian medicine (TPM). *Advances in Traditional Medicine*. 2025 Dec;25(4):959-69.
2. Salehi M, Salehi M. Traditional medicine centers in the world and their architectural features. *Complementary Medicine Journal*. 2021 Jun 10;11(1):56-67.
3. Berani D, Franken MC, Stipdonk L. The role of parental temperament and parent-child fit in two stuttering therapy programs for preschool-aged children who stutter: A preliminary study. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*. 2025 Mar 5;68(3):915-34.
4. Nasiri E, Ganjipour A, Nasiri R, Bathaei SA. Correlation between Mizaj and Frequency of Clinical Signs in Patients with COVID-19. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences*. 2022 Jul 10;32(210):88-99.
5. Dayani M, Salehi M, Karimi M, Latifi SA, Saberi ZM. Investigating the temperament of autism spectrum patients from the perspective of Persian medicine. *Complementary Medicine Journal*. 2023 Dec 10;13(3):39-46.
6. Mento C, Lombardo C, Cannizzaro G, Imbesi M, Arena F, Scaramuzzino C, *et al*. The role of affective temperaments in binge watching addiction. *Journal of Affective Disorders Reports*. 2024 Apr 1;16:100731.
7. Prakash NJ, Senthilkumar S, Velmurugan R, Sudarvel J. Exploring extended reality (XR) for environmental sustainability: Transforming conservation and green innovation. In *Exploring the impact of extended reality (XR) technologies on promoting environmental sustainability*. Cham: Springer Nature Switzerland. 2025 May 11:471-481.
8. Rahimi-Mehr V. Light and color therapy: the role of light and color in architecture from the perspective of traditional Persian medicine. *Traditional Medicine Research*. 2021;6(5):47.
9. Rahimi Mehr V. Investigating the relationship between human temperament and environmental color: A cross-sectional-analytical study in Kerman city (2017). *Complementary Medicine Journal*. 2020 Sep 10;10(2):160-73.
10. Zhou W, Li M, Achal V. A comprehensive review on environmental and human health impacts of chemical pesticide usage. *Emerging Contaminants*. 2025 Mar 1;11(1):100410.
11. Zhang F, Qian H. A comprehensive review of the environmental benefits of urban green spaces. *Environmental Research*. 2024 Jul 1;252:118837.
12. Luo B, Bai Y, Zhang M. Being there: How sensory impressions influence tourists' pro-environmental behaviors. *Journal of Hospitality and Tourism Management*. 2024 Jun 1;59:210-21.
13. Pallasmaa J. *The eyes of the skin: Architecture and the senses*. John Wiley & Sons; 2024 Jan 23.
14. Elsadek M, Deshun Z, Liu B. High-rise window views: Evaluating the physiological and psychological impacts of green, blue, and built environments. *Building and Environment*. 2024 Aug 15;262:111798.
15. Jonauskaitė D, Mohr C. Do we feel colours? A systematic review of 128 years of psychological research linking colours and emotions. *Psychonomic Bulletin & Review*. 2025 Aug;32(4):1457-86. Or 2025 Jan 13:1-30.
16. Holtzschue L. *Understanding color: An introduction for designers*. John Wiley & Sons; 2025 May 12.
17. Kato Nabirye H. The role of art therapy in healing mental health issues. *Newport International Journal of Research In Medical Sciences*. 2025;6(1):37-41.
18. Espinoza-Sanhueza C, Hébert M, Lalonde JF, Demers C. Evaluating spatial attributes of surface colors under daylight and electrical lighting in sustainable architecture. *Sustainability*. 2025 Feb 17;17(4):1653.
19. Ebrahimzadeh G, Omer AK, Naderi M, Sharafi K. Human health risk assessment of potentially toxic and essential elements in medicinal plants consumed in Zabol, Iran, using the Monte Carlo simulation method. *Scientific Reports*. 2024 Oct 10;14(1):23756.
20. Kim S. Color design for public space environments in healthcare facilities. *International Journal of Advanced Culture Technology*. 2024 Jan:13-20.
21. Ten Have H. *Color, healthcare and bioethics*. Open Book Publishers; 2025 Mar 28.
22. Sudprasert S, Saengsuwan S. As virtual work becomes more prevalent, an important question arises: How do surface colors and light color temperature in a virtual environment impact creativity?. *International Journal of Design Creativity and Innovation*. 2025 Jan 2;13(1):23-40.
23. Gu L, Dimitrov-Discher A, Knöll M, Roe J. Cool colors promote a restorative sidewalk experience: A study on effects of color and pattern design of ground murals on mood states and perceived restorativeness using 2D street view images. *Environment and Planning B: Urban Analytics and City Science*. 2025 Jun;52(5):1055-70.
24. Kong D, Li Z, Fei X, Chen Z. Color preference and color supportive behavior: The after effects of color perception of rural housing among the indigenous residents in Gutian district, Fujian Province, China. *Buildings*. 2025 Feb 25;15(5):743.
25. Sadeqi H, Rahzani K, Hekmatpou D, Rakei Isfahani S. The effect of adult coloring (mandala pattern) on pain and anxiety associated with dressing changes in burn patients: A randomized controlled trial. *Scars, Burns & Healing*. 2024 Feb;10:20595131231218062.

26. Jaglarz A. Color as a key factor in creating sustainable living spaces for seniors. *Sustainability*. 2024 Nov 23;16(23):10251.
27. Shakibamanesh A, Ghorbanian M. Urban design guidelines. In *Designing responsive city centers: Applicable urban design guidelines*. Singapore: Springer Nature Singapore; 2025 Jan 12. P:155-346.
28. Özcan EK, Çelik K. Environmental color analysis and facade color design in a street rehabilitation: Adana, Kayalıbağ. *Color Research & Application*. 2024 Sep;49(5):433-48.
29. Gasparini K. Urban color plan: The case study of the Ledro Valley (Italy). *Color Research & Application*. 2024 Nov;49(6):618-34.
30. Li W, Ma S, Liu Y, Lin H, Lv H, Shi W, *et al.* Environmental therapy: Interface design strategies for color graphics to assist navigational tasks in patients with visuospatial disorders through an analytic hierarchy process based on CIE color perception. *Frontiers in Psychology*. 2024 Oct 28;15:1348023.
31. Falusi T, Benjamin A. Users perception of the effects of color on wellness and habitability in interior architecture: A case study of selected public buildings in Afe Babalola University, Ado Ekiti, Ekiti State. *Aksen: Journal of Design and Creative Industry*. 2024;8(2).
32. Rahimi Mehr V, Motedayen H, Mehrbani M. Creating a healing spaces in hospitals, with the attitude to the teachings of Iranian traditional medicine. *Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine*. 2018 Mar 10;8(4):451-62.
33. Khaki RM, Jalilian M, Babaeian M, Mazaheri M. Assessment of the relationship between the four qualities attributed to the brain and committing crime. *Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine*. 2021;12(1):15-26.

Identifying the effect of client temperament type on choosing colors for residential facades in Shiraz city

Koorosh Bolvaryzadeh Dashtestani^a, Vahideh Rahimimehr^{a*}, Amineh Andjomshooa^a

^aDepartment of Architecture, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran

Abstract

Background and Purpose: One of the influential components in the façades of private residences is the color of buildings, and the choice is mostly made by clients. This choice not only affects the building's aesthetics but also reflects the individual preferences and temperaments of clients. This issue can lead to optimized design and a better understanding of people's behavior at social, individual, and traditional medicine levels. Shiraz city, with diverse social context and cultures, provides a suitable setting for this topic.

Materials and Methods: This descriptive-analytical study aims to clarify the influence of client temperament on the selection of color for private residential façades in Shiraz. To conduct this study, 136 clients of Shiraz who visited Municipality District 2 during 2022-2023 were selected using randomized sampling. Subsequently, data were collected using the Temperament Assessment Questionnaire (Dr. Mojahedi) and by selecting façade images in various colors. The data were analyzed with SPSS Statistics version 27.0.1 using Chi-square tests, Cramer's V, and correlation (or correspondence) analysis, and finally the relationships among the components were examined.

Results: The results show a relationship between temperament and the color choice of residential façade spaces in Shiraz. The Chi-square test results indicate a significance level of less than 0.01, suggesting that this relationship is statistically meaningful.

Conclusion: Based on the selections of participants, individuals with hot and temperate temperaments show a strong preference for ochre color. Those with similar temperaments (hot and dry, hot and wet, temperate and dry, cold and temperate) prefer white. Additionally, individuals with temperaments that are temperate and wet have the greatest inclination toward brown and white, while those with cold and wet temperaments prefer peach color.

Keywords: Architecture; Color; Persian Medicine; Temperament

Corresponding Author: rahimimehr@iau.ac.ir

Please cite this article as:

Bolvaryzadeh Dashtestani K, Rahimimehr V, Andjomshooa A. Identifying the effect of client temperament type on choosing colors for residential facades in Shiraz city. Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. 2026;16(4):265-278. doi: 10.22034/jiitm/16.4.265.

Copyright: ©Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.